

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 8 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Slov. poslanci in njih delovanje.

II. O drugi točki programa, o pravosodji in politični upravi je poročal tudi drž. poslanec g. dr. Ferjančič. Oglašale so se pritožbe iz vseh pokrajin slovenskih, ne izvzememo tudi Kranjske, kjer so vendar nekoliko na boljsem, ali je seveda tudi tamkaj še mnogo želeti. Naglašali so poslanci iz Štajarske, da se kljub vsem dosedanjim prizadevanjem ni prišlo s slovenskim uradovanjem dalje, kakor da se slovenske uloge vsprejemajo in deloma slovenski rešujejo. Omenjalo se je nadalje, da so sodišča si pač omislila s toliko težavo priborjene slovenske tiskovine, da jih pa večinoma pustijo, naj se pravišjo v omarah. Iz tega, kako se bode zasedlo izpraznjeno mesto predsednika okrožnega sodišča v Celji, se bode dalo razsojati, ali ima vlada v istini namen izpolniti željo Slovencev, da se na to mesto postavi predsednik, ki ne bode mrzil slovenščine in je zaviral pri sodišči. Iz Koroške se je poročalo, da se je po hudih naporih izposlovalo pomnoženje števila avskultantov za 5 mest, ki naj bodo v govoru in pismu slovenščine zmožni, naj bi se s tem opomoglo najhujši nepriliki, da bi ne bilo treba posluževati se v občevanji s slovenskim ljudstvom zloglasnih tolmačev. Intenciji sodne uprave odgovorilo se je tako, da imenovani avskultanti niso bili v istini vsi slovenskega jezika zmožni, in da so ravno tisti, ki so bili zmožni, polagoma se odpravili iz Koroške. Tam še sploh ni o nikakem začetku slovenskega uradovanja niti govora. Gledé Koroške, kakor tudi Štajarske, slišale so se silne pritožbe proti političnim organom, kateri vsakošnje slovenske narodne pojave in težnje zavirajo. Govorili so tudi poslanci iz Istre v enakem smislu in tudi od Goriških in Tržaških poslancev čule so se jednake pritožbe. V obče se je naglašalo: da v pravosodnem postopanju so se videli še pred par leti nekaki nadepolni pričetki. V zadnjih letih je pa stvar silno opešala in se ne more

razun Kranjske o slovenskem uradovanji v pravosodji in v politični upravi več govoriti. (To je pač žalostna ilustracija dobe grofa Schönborna!) Sklenila se je naslednja resolucija:

Iz člena XIX. temeljnih zakonov z dne 21. decembra 1867 št. 142 drž. zakonika izhaja pravica zahtevati: da uradi vsake vrste slovenskemu prebivalstvu v slovenskih pokrajinah izključno slovenski poslujejo in se zahteva v ta namen: a) da vlada imenuje za urade v slovenskih pokrajinah uradnike v govoru in pismu slovenščine popolnoma zmožne, in le-to znanje imajo dokazati pred redno komisijo višjega sodišča, oziroma namestništva, b) da vlada tudi sama čuva nad tem, da se oblastva v poslovanji s slovenskim prebivalstvom v istini slovenščine poslužujejo. Ravno isto se zahteva gledé na urade za hrvatski jezik v Istri.

V pospeševanje in olajšanje tega se zahteva, da se napravi oddelek štajarskega namestništva za Spodnji Štajar po vzgledu onega za južno Tirolsko; da se ustanovi v Ljubljani višje deželno sodišče za slovenske in isterske pokrajine; da se ustanovi v Ljubljani pravniška akademija z vsemi pravicami vseučiliških fakultet in popolno pariteto slovenskega in hrvatskega učnega jezika.

O tej točki za danes pristavljamo samo toliko, da je po vsem naravno, da zahtevamo vsaj najpotrebnejše pripomočke ter mogočnost, da se že vendar jedenkrat izkopljemo iz sedanjega nenaravnega stanja. Povsod prevladujejo nas nasprotniki, da nam ni mogoče priti do svojih pravic. Obširneje pa hočemo govoriti prilično

O tretjej točki, o šolstvu slovenskem poročal je g. državni poslanec Klun. V vseh pokrajinah razun Kranjske so se konštatovali veliki nedostatki, ki so večinoma znani iz raznih razprav v državnem in v deželnih zborih. Navajale so se nekatere prav drastične ilustracije naših šolskih razmer. V Pulji na novo osnovani višji gimnaziji z nemškim podučnim jezikom,

še za neobligaten poduk v slovenščini ali hrvaščini ni mesta. Koroški poslanci so povdarjali, da tam ne bode prej mirú, dokler vlada ne bode upeljala prostovoljno slovenskih šol. Kakšne ovire se stavljajo slovenskim šolam, to je razvidno iz naslednjega: če prosi občina za slovensko šolo, zahteva se, da prosi za-njo tudi krajni šolski svet, če prosita oba, prositi morajo še stariši, če se združijo vsi trije, še nič ne velja, potem odločuje še le deželni odbor, češ, da je on zastopnik občin. Kako pa odločuje, to je znano! Z Goriškega se je poudarjalo, da je ravnatelj gimnazije trd Nemeč, ki ne ume slovenščine, še manj hrvaščine. O toliko potrebnih slovenskih paralelkah ni nič čuti. Na Štajarskem je še vedno v veljavi zloglasni germanizatorični ukaz, katerega še kljub vsem naporom naučna uprava ni odpravila. Le nekatere bolj pogumne občine dosegle so nekaj malega na tem polji. Sklene se naslednja resolucija:

Opiraje se na ravno isti člen temeljnih zakonov je gledé na šolstvo zahtevati: a) da se ljudska šola, namenjena odgoji slovenske, oziroma isterske hrvatske mladine povsod vredi na podlagi verskega izpovedanja in z izključno maternim učnim jezikom, da se za njo potrebno učiteljsko osebje pridobi s primerno vreditvijo dotičnih učiteljišč, ter da se šolsko nadzorstvo deželno, kakor tudi okrajno izročča le nadzornikom, ki so slovenskega, oziroma hrvatskega jezika popolnoma zmožni. Ravno isto velja gledé na obrtne šole, katerih ustanovitev naj vlada nadaljuje, v prvi vrsti pa naj popolni obrtno šolo v Ljubljani, obrtno šolo v Trstu pa tako preustroji, da se bode nekoliko predmetov podučevalo tudi v slovenskem jeziku.

b) da se na novo oživotvori gimnazija v Kranji in popolni v višjo gimnazijo, ter da se napravijo slovenske vzporednice razun na gimnaziji v Mariboru tudi na gimnaziji v Celji, Gorici in Trstu, za hrvatsko mladino v Istri pa da se na novo otvori gimnazija v Pazinu s hrvatskim učnim jezikom, ali pa da se vsaj napravijo hrvatske paralelke na državni gimnaziji v Pulji.

Vodstvo in nadzorništvo za slovensko in hrvatsko mladino namenjenih srednjih šol, oziroma paralelk naj se izročča takim ravnateljem in deželnim šolskim nadzornikom, kateri so slovenskega, oziroma hrvatskega jezika zmožni v besedi in pisavi.

c) Deželni šolski svet v Gradci in Celovci naj se razdeli v dva oddelka v slovenski in nemški.

d) Pravica absolviranih srednješolskih dijakov iz Dalmacije in Istre obiskovati vseučilišče v Zagrebu naj se raztegne tudi na mladeniče iz Tržaškega, Goriškega, Kranjskega, Štajarskega in Koroškega.

Kmetovalca sreča in nje viri.

(Konec.)

3. Tretja in sila važna lastnost pridnega kmeta in slovenskega očeta je lepa vzgoja otrok. Roditelji, ki ne vzgajajo lepo svojih otrok, ki jih ne vadijo že zgodaj krščanskega življenja, pletejo sebi in domovini oster bič. Izprijeni otroci pa niso starišem samo bič, nego tudi žebli za njih trugo, ker jim grenijo in krašajo življenje.

Dragi moji, oj da bi bilo mnogo takšnih očetov, kakoršen je današnji naš slavljeneč. Njegovi otroci so njemu, so vsej župniji in domovini v čast in veselje. Ne bom govoril dalje o tem; saj so vam znani vsi; poznate g. profesorja, poznate dva gg učitelja, poznate dva kmeta, poznate dva pridna mladeniča, ki pomagata še očetu na rojstvenem domu; le to pristavim: blagor očetu, ki daje otrokom svojim tako vzgojo, ki se ne ustraši ne stroškov, ne truda, ki spozna, kako potrebna in koristna je šola in lepa vzgoja.

4. Slovenec je bil do najnovejše dobe nekako mrtev; ni znal, da je Slovenec; ni vedel, kaka nevarnost mu preti od vseh strani; ni vedel, da ima tudi on pravice svoje. Še le v novjšem času se je slovenski kmet začel gibati in zavedati. Sedaj se že dviga iz teme. Po časi mu žari dan, po časi spoznava, da tudi on velja toliko, kolikor Nemeč, Lah in Madjar, po časi spoznava, da smo pred Bogom in postavo vsi jednaki in da nikdo nema pravice nas zatirati, če tudi smo majhen narod. Že voli narodno v okrajne zastope in deželne zборе; že pošilja na Dunaj takšne može, ki so rodoljubi z besedo in dejanjem, ki so zares Slovenci. Srečna in blažena je hiša, ki ima takega gospodarja. Blagor kmetovalcu, ki se ni nikdar omadeževal z izdajstvom, ki ni delal s svojimi brati, kakor Juda Iškarjot z Jezusom; blagor kmetovalcu, kateremu vest pravi, da je vedno gorel za domovino svojo, da je bil vselej na volišču slovenski korenjak, mož beseda, ki ni vlekel s tujci, temveč resnično ljubil narod svoj in dom slovenski!

Blagor mu, kajti nič ni hujega na stare dni, kakor očitanje vesti, da je pomagal grob kopati domovini svojeji, da se je veselil, kedar je ona žalovala in se solzila.

Starček, katerega petdesetletnico danes slavimo, sme s ponosom in mirno vestjo tudi v tem oziru gledati nazaj v preteklost.

5. Videli smo v Šmolnikovej hiši delavnost, štedljivost, prelepo vzgojo otrok, in iskreno domoljubje; kdo bi mogel še sedaj dvojiti, da ne kraljuje ondu tudi pobožnost? Oj pač ni misliti, da bi bil kdo dober gospodar, priden oče in pošten Slovenec, ki je slab kristjan. Ni misliti, da bi bil v brezbožnej hiši tolik blagoslov; le „pravičnih rod se blagoslavlja, čast in bo-

gastvo bode v hiši njegovi“. Psalm 111. Bog blagoslavlja le onega, ki hodi po njegovi poti, ki izpolnjuje njegove zapovedi. „Ako Bog ne zida hiše, zastoj bi se trudili za-njo zidarji“. Bog torej odreka pomoč svojo kmetu, ki ni pobožen. „Kdor je z Bogom, ž njim je Bog“; to staro slovensko prislovico pozna naš slavljeneec predobro; on ve iz lastne skusnje, da je resnična. Vedno je bil pobožen kristijan, krepko je vzdržal v boji, v nesreči, v trpljenji; zato pa ga je Bog čuval in blagoslavljal.

Perzijski kralj Cir je nekega dne ukazal vojakom svojim, naj gredó v gozd div sekat. Drugi dan pa jim da napraviti veliko pojedino, pri kateri jih vpraša: „Kateri dan vam bolj ugaja, včerajšnji ali današnji?“ Vojaki mu odgovoré: „Današnji; kajti danes je dan veselja, včeraj pa je bil muk in trpljenja dan“. Cir pa odvrne: „Če hočete imeti kedaj stalen tak dan, morate se prej hrabro vojevati; z delavnostjo, trudom in trpljenjem bode te prišli do veselja in miru“.

Tudi ti starček si z delavnostjo in trpljenjem si pripravil lepo imovino, dočakal si veselja v svojih otrokih. Bog daj, da bi še mnogo let to veselje užival. Sedaj si še zdrav in krepk. Ko bi pa prišle nad tebe one nadloge, ki navadno spremljajo starost, — starost sama je bolezen, rekali so že pagani, — ne javkaj, ne tožuj; tolaži se s tem, da si vse žive dni zvesto izpolnjeval dolžnosti svoje. Dobrega očeta tolaži na stare dni to, da zapusti lepo posestvo pridnim svojim otrokom; poštenega kmeta krepí in mu slajša stare dni zavest, da je verno služil svojej domovini, tolaži ga spomin na blaga dejanja, teši ga up, da ima prihranjeno plačilo v nebesih. Petdeset let si trpel, petdeset let se trudil, dolgih petdeset let si dajal lep vzgled; to je velika tolažba; nimamo slajše, ko začne našemu življenju solnce zahajati. Iz srca ti danes vsi želimo, da bi te nebeški Gospodar še čuval do skrajne starosti, potem pa ti rekel: „Vrli in zvesti hlapec! vnidi v veselje Gospodarja svojega, vnidi v večno domovino.“

Gospodarske stvari.

Nekaj o vrenji mošta.

Sedaj je čas za branje. Vreme je sicer lepo, vendar ne bode dolgo čakati s trgatvo. Treba bode iti v gorico ter pobrati grozdje, kolikor ga je in hvala Bogu, če ga ni ravno veliko, lepo in polno je letos grozdje. Grozdje, ki se spreša, to daje mošt in mošt se izpremeni za malo časa v vino, letos v resnici v rujno vino. Ta sprememba pa se godi po tistih prikaznih, ki jim pravimo vrenje mošta. Kdor hoče te prikazni bolje razsoditi, ta naj bere pazljivo naslednje vrste, kajti on mora poznati

one tvarine, ki so v moštu. Ob enem pa še mora človek znati one pogoje, pri katerih mošt vre in se nazadnje izpremeni v dobro, zdravo vino.

V moštu pa so najvažnije tvarine te-le: 1. Sladkor ali če rabimo tujko, cukar. Tega se prepriča človek k malu, ako vzame mošta na jezik. Okus, tisti sladki, kaj ga dela? Sladkor, ki se nahaja v moštu. Pravi se, da je grozdni sladkor, to pa zato, ker se je naredil v moštu. Sladkor je glavna stvar v moštu in potrebna. Ako ga ni ali ga je le malo v moštu, zastoj se pričakuje iz njega dobro vino. Zakaj to? Zato, ker se iz sladkorja nareja v času, ko mošt vre, vinski cvet ali s tujim imenom, alkohol. Čem več je sladkorja v moštu, tem močnije bode potem tudi vino iz njega.

Koliko pa bode v moštu sladkorja, to pride iz grozdja, od tega, kako da je trsje v gorici in ne samo to, ampak na to pride še v tem veliko, kako da je grozdje dozorelo, kako je bilo vreme o branji, kaka da je prst v gorici. Da tudi delo v gorici v tem ni brez vsega, to se razumeje samo ob sebi. Ako želimo, da je vino dobro in trpežno, zato je treba, da ima mošt 20% sladkorja v sebi, t. j. v 100 litrih mošta mora biti 20 kilogramov sladkorja. Kedar mošt vre, razpade sladkor in se razdeljuje v vinski cvet ali alkohol. Iz dveh delov sladkorja postane po navadi eden del vinskega cveta. Po tem takem pride v 100 litrih mošta iz 20 kil sladkorja 10 kil vinskega cveta.

2. Razne kisline. Med njimi je najvažnista tista, ki ima ime vinske kisline, za-njo pride jabelčna — toda ne iz jabelk — in nazadnje čreslovina. Vinska kislina daje vinu kislí okus, tisti, ki mu pravimo, da je vinski okus. Jabelčina dela pa vino rodo in čreslovina pride iz jagod, iz kože, iz peceljnov in največ je pride iz pešk ali koščic. V črnem vinu je čreslovina potreba in ako je ni, ni črnine, ker ni tiste trpkosti, brez katere ni črnina to, kar naj postane.

Da je v črnini čreslovina, to je potrebno, ker ji daje neko trpkost, brez katere črno in rdeče vino ni to, kakor nam ugaja. Nasproti pa ni dobro, če je v belem vinu preveč. Zato pa ni prav, ako se pecelji in peške preveč točejo in delé v belo vino. Po navadi je v vinu po pol ali eden procent kisline ali če naj rečemo bolj na leško: v 100 kilogramih vina nahaja se po pol ali pa celi kilogram kisline. Dobra vina nimajo je toliko mero, kakor pa slaba. (Konec prih.)

Sejmovi. Dne 18. oktobra pri sv. treh kraljih v župniji sv. Benedikta v slov. goricah, v Podsredi, v Mozirji, v Trbovljah in v Vojniku. Dne 19. oktobra v Oplotnici. Dne 20. oktobra v Apačah, v Mariboru, in v Vidmu. Dne 21. oktobra v Celji in v Sevnici.

Dopisi.

Iz Jarenine. (Veselica) bralnega društva se je dne 14. sept. prav odlično obnesla. Videli smo tu imenitne goste od sv. Jakoba v Slov. goricah, Št. Ilja, sv. Marjete ob Pesnici, iz Maribora, od sv. Križa na Kozjaku itd., a vrlih Jareninčanov bilo je toliko, da so bile lično okinčane sobe (čast Jareninskim dekletom) vse pretesne. Globoko v srce so nam segle prelepe narodne in umetne slovenske pesmi, katere sta izvrstno pela možki in mešani pevski zbor. Žal, da je gledališčna igra zaradi nenadno zbolelega igralca morala izostati. Pa to nam je vsaj deloma nadomestilo spretno sviranje na glasoviru in za tukajšnje razmere jako primeren govor o naših sadonosnikih in vinogradih. Sadno drevje potrebuje pridne roke umnega sadjarja in pa gnojilne celine, sicer mora naposled do cela opešati, kakor stari konj. In vinogradov je med nami mnogo preveč, grobačev, šume in gnoja za nje pa premalo. Ni čuda, ako so gorice tu pa tam videti rumene, kakor pet let stara mast. Preobširne vinograde krčiti, a ostale dobro grobati nam bo treba. Gotovo so vredne že od nekdanj slavne Slov. gorice, da je prav skrbno obdelujemo, da bo smel sosed sosedu reči besede M. Vilharja:

Naj bo lepa le tujina,
Lepša, kakor dom tvoj. ni!

Iz Maribora. (Dvekrat umrl in še živi.) Krog sv. Tomaža pri Ormožu, kjer sem kakor nadučitelj služboval, se je vest raznesla; prvo krat meseca decembra 1889, drugo krat meseca avgusta 1890, da sem umrl. Oglasim se torej, da sem hvala Bogu živ in še precej zdrav v „vsehsvetski ulici“ v Mariboru. Priporočam se v prihodnje, ako bi tretjokrat resnica bila, v blagi spomin.

Jože Majcen, nadučitelj v pokoji.

Iz Rožnega dola pri Malinedelji. Že dolgo se nisva več videla, č. g. uradnik, nekaj je krivo to, da nisem imel časa, druga pa tudi, da ni bilo posebnih stvari, ki bi imele vrednost jih postavljati na papir, ter po nepotrebnem trpinčiti g. črkostavca. — Za danes prišlo mi je pa vendar nekaj, ki je večje vrednosti za moje pero, ter za Vaš cenj list in sicer: pred tremi tedni raznesla se je splošnja govornica, da vidi neka tukajšnja deklica v Rožnem dolu vsak dan po dvakrat in sicer ob 2, ter ob solčnem zatonu prihajati neko božjo prikazen. Ljudje se vsak dan tamo v večji množini zbirajo; zadnje nedelje bilo jih je neki nad tisoč, toraj več, ko ob nedeljah v farni cerkvi. Ker pa jaz o celi stvari še dosedaj nimam nobenega prepričanja, prepustim celo reč previdnosti merodajnih krogov. Tedaj pa basta od tej stvari! Stopimo raje malo pogledat k našemu g. županu, ki je zasel še le letos ovo župansko stolico. Vam, č. g.

urednik, je znano, kaka borba da je bila radi novega župana pri volitvah, vsak je hotel svojega imeti; tega pa vendar še sedanja sistema na dovoljuje, da bi n. pr. pet ali deset županov ena občina imela. Pa naj bo, pustimo preteklost, ker omeniti mislim lé to, da je bilo tistokrat malo govora, da se voli pri nas g. Ivan Meznarič županom. Seveda se je marsikdo čudil temu, ko je bil voljen, toda čast volilcem, dobro so prevdarili, ker itak bolje bi storiti ne mogli. O g. Meznariču, sedanjem županu, prej ni se mnogo govorilo, toda prepriča se lahko vsak sedaj, da je značajan, nepristranski, ter se ne ozira na osebnosti, ampak deluje na podlagi pravice, ter ne pusti svojih županskih dolžnosti ad akta postavljati, kakor se je to večkrat že godilo. Koncem še omenim, ako bode g. župan Meznarič zanaprej ostal v svojem poslu tako vesten in pravičen, sme biti zagotovljen, da ga bomo občani spoštovali ter ga radi imeli!

M.....i.

Od sv. Križa pri Mariboru. „Bauernkalender.“) Nihče na svetu se menda ne baha in ne šopiri toliko s svojo omiko in svojim napredkom, kakor nemški liberalci. Pri vsakej priliki hvalisajo svojo vedo, izobraženost, temeljitost, učenost itd. Kako visoka pa je ta olika, kaže nam najjasneje in najglasneje koledarček znan pod imenom „Neuer Bauernkalender“, ki pride vsako leto na svetlo v Gradci v tistej hiši, kjer izhaja zloglasna in Slovence vedno sramoteča „Tagespost“. Ker s temi „Bauernkalenderji“ sledajo jesen preplavijo Graški Nemci tudi našo slovensko domovino, in ker se še zmiraj pri nas nahajajo tepci, ki to sušmarijo kupujejo, ogledimo si danes malo ta koledar, morda odpremo s temi vrsticami našim ljudem oči, da bodo nehali tako slabo robo kupovati in denar v Gradec pošiljati za takšno čekarijo in abotnost. Ko bi kak „hotentot“ zagledal ta nemški koledar, gotovo bi imel največjo radost. Človek ne ve, so-li kje te spake človeške podobe, ali pa le pobarvani mački. Tu se vam norčujejo iz krščanske vere in cerkve, ker obrazujejo svetnike in svetnice, kakor same šeme; prav za prav je to gola mazarija rudečih in žoltih barev: kakšne nosove imajo svetniki, kakšne brade, kakšne pokveke so svetnice in druge skrivnosti svete vere! Vse je spačeno in nagrdeno, kot bi bili sami „fašenki“. Ta koledar je pravcati „Juri s pušo“ ali „Pavliha“ in še več kakor nemški „Kikiriki“. Mi se čudimo, da nemške gospôde ni tega sram; ali kaj pravimo! „Non olet“, je neki rimski cesar dejal, to je: denar ne smrdi. Mi pomilujemo nemško kmetsko ljudstvo, da si da za drag denar tako grditi svetnike svoje; čas bi že bil, da bi se ljudje sami toliko izpametovali in nemški gospôdi v Gradci ustavili to delo s tem, da bi je nikdo več ne kupoval. No, če pa

Nemec vendar-le hoče imeti svojo hišo okrašeno s tako čudno robo, bodi mu; ali mi prosimo slovenske svoje rojake, za Boga, ne kupujte več te nesnage; saj imate lepi Mohorjev kole-dar; ako pa neste udje Mohorjeve družbe, omi-slite si „Koledarček“, ki izhaja v Ljubljani, in ima poštenejše podobe in zraven še koristno berilo.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Sedaj je doba dež. zborov. V torek, dne 14. oktobra so se sešli v vseh kronovinah in je zunanja podoba v vseh skorej tista, ki je bila v prejšnji dobi. Samo v dež. zboru na Dunaji, za nižjo Avstrijo, je poleg liberalne večine nekaj protiliberalcev več, kakor jih je bilo poprej. Žal, da c. kr. vlada ni izmed njih izbrala namestnika dež. maršala, ampak sta oba tudi za to dobo pristna liberalca. — V dež. zboru Solnograškem je poslej tudi večina na strani liberalcev, nekaj, česar je kriv c. kr. dvorni svetnik Lienbacher, to pa iz sovraštva do Slovanov ter se on raji družiti z nemškimi brezverci, kakor s katol. Slovani. Ali se bode mož še kedaj spametoval? Mož je že star in je torej le malo upanja za to. — Pri prvi seji štajarskega dež. zbora sta bila tudi mil. knezoškofa, sekovski dr. Zwerger in lavantinski dr. Napotnik navzoča. Dnes ima že svojo drugo sejo, pa bode brž kratka in velja le volitvam v razne odbore. Od liberalne večine nimamo veliko dobrega pričakovati. — Koroški bauernbund ali kmečka zveza ima novega načelnika in sicer g. Petra Laxa. Ali mu bode tudi sedaj še mogoče slov. kmete voditi za nos, kakor doslej, ko je bil ponemica Jezernik na čelu tega društva, o tem se dvomi, ker Lax ne zna slovenski, toda naša misel je, da bode, kajti nemškutar je bedak in sluša rajši na vsako žlobudro, da le ni slovenska beseda. — Pravi se, da se hoče labod-ska dolina zvezati s štaj. deželjo; po svoji legi nam je res bližja, kakor pa ostali koroški deželi. — V Kranjskem dež. zboru je večina slovenska, samo Kočevje in pa veliko posestvo ima nemške poslance. Slov. večina voli pa vselej tudi nemške poslance po številu, kakor jim gre, v razne svoje odseke. To je modro, ali pri nas ne delajo nemški liberalci po vsem enako nasproti slov. poslancem. — V Tržiči, doslej še precej nemškutarskem gnjezdu, se je osnovalo te dni slov. bralno društvo. Dobro srečo! — Ker je na Primorji velika suša, primanjkuje ljudem vode in čuti se to najbolj v glavnem mestu, v Gorici. Tu nimajo sploh dobre vode veliko, sedaj pa jim je že celo primanjkuje, O bč. zastop sliši zato sedaj marsikako britko, ker še ni pripravil mestu vodotoka, ki bi spravil dovolje vode v mesto. — Laški mestni očetje

v Trstu delajo hudo nepriliko slov. okoličanom, kjer je le mogoče, najbolj pa sedaj s tem, da nastavljajo v njih vaséh same slov. odpadnike za župane ali, kakor se jim tam pravi, capoville t. j. glavarje vasi. — V mestu Pazinu so izvolili si hrv. narodnjaka, dr. Dukića za župana. Mestjani so te volitve jako veseli, samo nekaj lahončičev je vsled nje jeznih. — V Pulji, ob jadranskem morji, stavijo si novo cerkev na čast M. Devici in posebni odbor, sestavljen iz gospá plemenitih rodovin, nabera za-njo. — Za Dalmacijo je imenovan novi ces. namestnik, fzm. Emil David baron Rhonfeldski, doslej v Serajevu. Ne vemo, na katero stran da je novi namestnik, na hrv. ali laško. — Hrvaški sabor snide se dne 25. oktobra v Zagrebu. Kakor je sedaj, nima veliko veljave, ker pleše le za piščaljo madjarske vlade. — Ogersko ministerstvo dela sedaj prav srečno in zato mu tudi nasprotná stranka ne more nič kaj reči in vsa je podoba, da razpade, ne pa, da pride kedaj do ministerskih stolov. Nam je že prav tako.

Vunanje države. Iz Rima se javlja, da so sv. oče Leon XIII. tudi sedaj še zoper to, da se katoliški volilci vdeležijo volitev v dež. zbor, najbrž zato, da si ne delajo sitnob v času, ko še ni upanja, da dobijo večino za-se. — Veliko se piše sedaj o govoru ministra Crispija, v katerem naglašá, da je Italiji zveza z Avstrijo in Nemčijo velika potreba. Nam se zdi, da je ves govor le pesek v oči in težko, če je bila možu resnica. — Drž. proračun ima precej primankljaja in kaže, da Italija nima ravno sreče v tem, kar zadeva denar. — Po južni Španiji pojema kolera, vendar pa še ne tako, da je bode že k malu konec. — V Luzitanijski imajo novo ministerstvo ali ker so v njem katol. možje, zato tamošnjim framasonom ni po volji in se grozijo, da izkličejo državo za republiko, kralju pa dajo slovo. No, tako naglo še pač ne gre to! — Na Francoskem imajo še vselej strahú, da dobijo kedaj — kralja. Gospodarstvo v sedanji republici ni srečno in to ji je na škodo. Ljudstvo pa še tudi ni pozabilo, da še ima kraljevo rodbino, s katero ga vežejo spomini iz starodavnih časov. — V Belgiji nastanejo brž na novo delalski „strikes“, krivi jih pa bodo bolj hujstači, ki od njih živé, kakor pa sila, ki jo trpé delalci. — Anglija terja neki od italijanske vlade nekaj zemlje v Afriki nazaj in to ni po volji zadnjim. To lahko, ali pomagala nevolja Italijanom ne bode veliko. — V glavnem mestu Nemčije, v Berlinu imajo sedaj katol. moža, pl. Forkenbecka za župana. To je v lutrovskem mestu jako redka prikazen. — Zmerom bolj se sliši, da nemški drž. zbor prekličje postavo, vsled katere ne smejo oo. jezuitje imeti v državi samostanov. To bode le pravica. — Ruska vlada prireja novo železnico skozi Sibirijo ter upa, da bode iz nje

veliko koristi za vso državo. — Pravi se, da je Bolgarija sklenila zvezo z Avstrijo in sicer za vsak slučaj, da le ostane ona pri tem neodvisna. Glasu ni prav verjeti. — V Beligrad, glavno mesto Srbije, se je povrnil ruski poslanik Perzijani. Mož je sila vesel, da je pri volitvah sedanja vlada zmagala in to skorej na vseh voliščih. No za Rusijo iz teh pač ne bode preveč koristi. — Kakor se poroča, ruski carevič ne pride več to leto v Turčijo; zakaj da ne, to se ne naznani, najbrž se je tam doli jim zmešala štrenja. — V Afriki in sicer v Maroku je vzbuhnila ustaja, toda kakor kaže, bode je k malu konec, kajti vojaki sultana so upornike že do dobra naklestili ter so jih veliko vjeli. — Med malima republikama v južni Ameriki, Guatemala in San Salvador, unela se je na novo vojska; mir je trajal med njima po takem le par tednov. Boj med njima je prava neumščina.

Za poduk in kratek čas.

Iz Slovenije do Adrije.

(Potopisna črtica.)

(Dalje.)

Nebo nad svetnikom nosili so štirje plemiči iz najzlahtnejših rodbin. Za temi so sledili plemiči, civilne in vojne oblasti vsa vojska in brezbrojno množstvo ljudstva, ki je bilo iz cele Dalmacije in sosednih dežel skupaj navrelo. Razumeje se, da je bilo celo mesto v praznični obleki, ulice s cveticami, zastavami in preprogami ozaljšane, vsa pota s cveticami nastlana. Po vsem mestu se je razlegalo navdušeno prepevanje slavospbevov, zvonjenje zvonov, sviranje godbe in gromenje topov. Dospvši v cerkvo sv. Štefana, kojef so v večno uspomeno tedaj ime sv. Simeona pridjali, položili so mašniki sv. truplo v srebrno krsto, koje nadvladika sam zapečati, in v njej se še dan danes nahaja. Mestni naddijakon pojasnjeval je v nadušenem in taki slovesnosti pristojnem hrvatskem govoru, zbranej množici vršečo se slovesnost. Na to služi se velika sv. maša, se ve, posebno slovesno, med koje so dospeli odposlanci mesta Šibenika z dragoceno svetilnico, da jo v imenu mesta poklonijo svetniku in koja se še dan danes tam vidi. Cela slovesnost pa še ni bila s tem končana, temveč se je raztezala skoz celo osmino, rakev je ostala odprta celi čas, da si lahko vsak ogleda svetnika in skoz celi teden brale so se sv. maše na njegovem oltarji od ranega jutra do poludne. Spomin tega sijajnega prenosa sv. Simeona v sedanjo cerkvo obhaja se po napravi nadvladike Garzadori-ja vsako leto dne 16. velikega travna.

Na opisani način vršil se je zadnji in najslavnejši prenos našega svetnika, kajti, ko

se je l. 1280 čudožno v Zadar donesel, položili so ga v cerkvo sv. Marije, l. 1570 v kapelo sv. Roka, koje pa dandanes ni več, in l. 1632 v cerkvo sv. Štefana ali v sedanjo Simeonovo.

Čudeži.

Največji čudež je pač sv. truplo samo ob sebi, kajti pri vseh različnih in mnogih nezgodah, kojim je v teku stoletij podvrženo bilo, so ipak vsi udje skoz devetnajststo let celi ostali. Ako se pomisli, da se je telo najprej v Jeruzalemu v grob zakopalo, iz groba najbrž v kako cerkvo preneslo, od koder se je po dolgem potu na ladijo spravilo, na kojef je po več tednov trajajočem in viharnem morskem potovanji v Zadar priplulo, tu zakopano ter izkopano, kakor tudi večkrat iz ene krste v drugo predjano in iz ene cerkve v drugo preneseno bilo, in da je pri vsem tem celo in neoškodovano ostalo, mora se pač nehoté priznati, da je to veliki čudež, toraj delo vseмогоčnega Boga, ki je hotel, da telo njegovega slavnega služavnika in preroka ostane celo, da gledajo še pozni rodovi tistega, ki je Njegovega edinorojenega Sina s svojimi rokami objemal ter brezmadežno mu mater in reditelja blagoslavljal. Nemogoče je skoro tedaj te slavne relikvije vrednosti preceniti, celi krščanski svet starejše nima od nje. (Dalje prih.)

Smešnica 42. Kmet pride iz nove oštarije in sreča ga sosed. Brž ga vpraša, kako da je kaj vino v njej. „Oj“, odvrne mu pivec, „sedaj še ne vem. Tri litre pa sem ga izpil in sedaj grem spat; jutri ti torej že lahko povem, kako da je vino“.

Razne stvari.

(Dež. zbor.) V torek, dne 14. oktobra se je sešel dež. zbor v Gradci in so naš mil. knezoškof imeli v tem sv. mešo za-nj v kapeli dež. hiše. Zatem pa je bilo zborovanje, kakor je že pri dež. zbilih v navadi.

(Volitva.) Krajni šolski svet v Zrečah izvolil si je dne 12. t. m. g. Valentina Rušnika kot načelnika že tretjokrat in g. Petra Dobnika, kot namestnika. Oba gospoda, sta vrla značajna narodnjaka.

(Železnica.) Včera, dne 15. oktobra so slovesno izročili novo železnico iz Radgone v Ljutomer v vsakdanjo porabo. Trgovinski minister marquis Bacquehem, c. kr. namestnik baron Kübeck, dež. glavlar grof Wurmbbrandt itd. so se vdeležili te slovesnosti, mi pa želimo, naj postane nova železnica na srečo tamošnjega in sploh slov. ljudstva.

(Skala) se je v petek jutro utrgala nad železnico pri Trbovljah ter je zasipala železnico za toliko, da je imelo več vlakov, ki gredó ondi dopoludne, nekaj ur zakasnjenja. Druge nesreče pa ni bilo.

(Selitev.) Kakor se poroča v liberalnih listih, pride g. Fr. baron Mac Newin O' Kelly, c. kr. okrajni glavar v Ljutomeru, na enako mesto v Celovec, v Ljutomer pa na njegovo mesto H. grof Attems, doslej v c. kr. notranjem ministerstvu na Dunaji.

(Trgatev.) V tem tednu se vrši že skorej po vseh gorica na Štajarskem trgatev in hvalijo se letos po dolgih letih gospodarji prvo krat, da je kapljica dobra, toda vsem je je skorej premalo. Mošt ima od 18 do 22 % sladkorja, prodaja pa se že od 80 do 120 gld. štrtinjak; v boljih gorica pa še je cena višja.

(Sitnoba.) V Celji imajo sitnoba z mesarji, ker prodajajo le ti meso drago, po 50 do 56 kr. kilo govedine. Ljudje, ki pridejo na sejme, ne vedo, čemu je mesu tako visoka cena, ko cena živini ni visoka. Mesarjem se zdi pa vendar-le tolika, da ne morejo dati mesa za nižjo ceno.

(Podružnica) sv. Cirila in Metoda za Braslovče vabi vse p. n. ude in prijatelje družba sv. Cirila in Metoda na svoj občni zbor in veselico, koja se vrši v nedeljo, dne 19. t. m. v gostilni g. Franc Brišnika v Braslovčah, začetek ob 3. uri popoldne s vsporedom: I. Zborovanje: 1. Slavnostni govor; 2. Pobiranje letnine in upisovanje novih udov; 3. Volitev novega odbora; 4. Prodaja družbenih knjig; 5. Prosti nasveti. II. Veselica: 1. Petje; 2. „Sodar“ šaljivi govor; 3. Petje; 4. „Ubogi Alojz“ predstava; 5. Petje. K veselici je ustopenine 20 kr. za neude. Načelnštvo.

(Oskrbovalna vzprejetišča.) S postavo gledé na oskrbovalna vzprejetišča so se v dež. zboru v Gradci prenašli ter so na večih mestih jih ustanovili, ali sedaj se je izpoznalo, da jih tam ni treba. V zadnjem času so zato jih zaprli v Krieglachu in Stanzu v srednjem Štajarji.

(Roparstvo.) V unem tednu je hlapec France Časel pri Rečici neko starko M. Seničar prijel na poti iz cerkve ter jo vlekel v bližnji gozd. Tam jo je na pol ubil, zatem pa ji je vzel grudico sladkorja, ki ga je reva bila v Rečici kupila.

(Imenovanje.) Č. g. France Dovnik, profesor bogoslovja in podvodja v kn. šk. duhovnišči v Mariboru, je dobil župnijo v Gornjem gradu ter je postal ob enem dekan Gornjegraške dekanije. Č. g. Martin Matek, zač. profesor bogoslovja in doktor kan. prava, postal je podvodja in č. g. Alojzij Meško, doktorand bogoslovja in korni vikar stolne cerkve, zač. profesor nraoslovja v kn. šk. duhovnišči v Mariboru.

(Nesreča.) Včera je 18letni delavec Ferdo Binder na koroškem kolodvoru v Mariboru pri skopčanji vagonov ponesrečil ter je bil pri priči mrtev.

(Vozni red) na železnici iz Spielfelda prek Radgone v Ljutomer je ta-le: Iz Spielfelda odhaja ob 7. uri 30 min. zjutraj in ob 2. uri 3 min. popoldne do Ljutomera. Iz Ljutomera ob 8. uri 5 min. zjutraj in ob 2. uri 25 min. do Spielfelda. Iz Radgone odhaja vlak v Ljubnem ob 6. uri 10 min.

(Dež. hiralnica.) V soboto, dne 11. oktobra so dež. hiralnico v Vojniku dozidali do strehe in bila je vsled tega tudi neka veselica za delalce, pa tudi za gospôdo.

(Duhovniške spremembe.) Č. g. Lj. Hudovernik, kaplan v Celji, pride za I. kornega vikarja stolne cerkve v Mariboru. Č. g. Anton Rančigaj, pridigar cerkve M. Device v Celji, je postal II. kaplan in č. g. Jože Atteneder, III. kaplan v Celji, pridigar cerkve M. Device v Celji. Č. g. Janez Krančič, kaplan v Grižah, pride za III. kaplana v Celje in č. g. Alojzij Arzenšek, provisor v Gornjem gradu, za kaplana v Grižah.

Razglas.

Posojilnica v Mariboru podeli za šolsko leto 1890/1891 iz ustanove rajnega gospoda Franca Rapoca trem visokošolcem podpore, vsako v znesku 150 gld. a. v. Pravico do teh podpor imajo dijaki slovenske narodnosti, posebno iz Mariborskega in Šoštanjkega okraja.

Prošnje za podpore, obložene s krstnimi listi, s spričevali uboštva, s spričevali o skušnjah in z indeksi vložijo naj se pri Posojilnici v Mariboru do 1. novembra t. l.

V prošnji naj se tudi omeni, uživa li prosilec vže od drugod kako podporo in v katerem znesku.

V Mariboru, dne 1. oktobra 1890.

Ravnateljstvo:

Dr. B. Glančnik.

Zahvala.

Javimo, da je g. N. Kozar, dobila od banke „Slavije“ izredno odškodnino, do katere ni imela nijedne pravice. Poškodovanka se slovanski zavarovalnici iskreno zahvaljuje za ljubezen in našega potovalnega zastopnika gosp. Vakaja toplo priporoča Slovencem, obilno se zavarujte pri „Slaviji!“ Svoji k svojim!

Trstenik, dne 13. oktobra 1890.

Franc Fekonja, Neža Kozar.

Ferd. Kapfer, obč. predstojnik.

Dražba cerkvenega vina

pri sv. Antonu v Slov. gor. bode dne 27. oktobra ob 9. uri predpoldne, dražba letošnjega sladkega cerkvenega vina.

Loterijne številke:

Gradec 11. oktobra 1890: 59, 12, 36, 41, 37
Dunaj „ „ 58, 53, 74, 45, 2

Oznanilo.

Dne 1. januarja 1891 začne se polletni poduk na deželni podkavalni šoli v Gradci in odda se pridnim in potrebnim kovačem 10 deželnih štipendij po 50 gld. s prostim stanovanjem, kolikor še bo prostora v zavodu; potem še od večih okrajnih zastopov in kmetijskih podružnic enako po 50 gld.

Pogoji so 18letna starost, zdravje in kreпка vzrast, domovinska pravica na Štajarskem, dobro dovršena ljudska šola in delovanje vsaj dveletno kot kovaški pomočnik.

Vrh tega se mora še vsak prosilec z reverzom zavezati, da bode poduk dovršivši podkavalno obrt najmanj 3 leta na Štajarskem, oziroma v tistem okraju, od katerega bi štipendijo prejel, kot mojster ali pomočnik izvrševal.

Prošnje, z reverzom, s krstnim in domovinskim listom, s spričevalom o zdravju in v šolskem poduku, z učilnim pismom, delalsko knjigo ter s spričevalom o premoženju in obnašanju naj se vložijo pri deželnem odboru najdalje do 1. dne novembra 1890.

Kovači, ki jim ni toliko za štipendijo, kolikor samo za poduk, pa se naj z dokazom 18letne starosti, dobro dovršene ljudske šole in delalskega poleg učilnega lista, dveletnega delovanja v kovačiji, v prvih treh dneh podučevanja pri ravnatelju šole oglasijo.

V Gradci, dne 3. oktobra 1890.

Od štaj. dež. odbora.

Dražba letošnjega cerkv. vina

Hajdinske cerkve bode dne 13. t. m. ob 9. uri v **Majbergu** in **Tranbergu**.

Jak. Kolednik, župnik.

Razglas.

Dohodki mitnice od Letuškega mosta se bodo dne 15. novembra 1890 ob 10. uri dopoludne v občinski pisarni v **Braslovčah** za dobo od 1. prosinca 1891 do 31. grudnia 1893. dali v najem tistemu, ki bode največ ponudil.

Dražbeni pogoji ležé tu na ogled. Izključna cena je 626 gld. na leto. Vsak dražitelj mora položiti 10 % kavcije.

Okrajni odbor **Vranski**, dne 9. oktobra 1890.

Načelnik: **J. Musi**.

Petnajst obhajilnih pesem

za mešan zbor, zložil **Ig. Hladnik op. 14.**

Te pesmi se odlikujejo posebno v tem, da so zelo melodijozne, lepo doneče in pa prav lahke za izvrševanje in se „po posluhu“ lahko pojó, toraj prav za naše razmere zložene. Vsak organist bode teh lepih pesmic obhajilnih vesel, toraj jih prav živo priporočamo. Cena jim je 50 kr. in jih prodaja častiti brat **Norbert Gregl**, v samostanu v **Nazaretu** na **Dolnjem Štajarskem**. Tudi se pri njem dobé druga dela **Ig. Hladnika**, na pr. „5 Tant. 5 Maš. in 10 Marijinih pesem in 2 Te Deum“ vse v enem zvezku, cena 80 kr. in pa „Božične pesmi“, cena 40 kr. 1-2

Zahvala in priporočilo.

Moj dne 31. avgusta t. l. umrši mož **Franjo Oblak**, podobar in zlatar v **Ptuji**, zavaroval se je po g. **Vatroslavu Holz-u**, dne 30. junija 1890 pri vzajemno zavarovalni banki „**Slaviji**“ v **Pragi** za 2000 gld., kateri znesek mi je imenovana zavarovalnica po svojem **generalnem zastopu v Ljubljani** izplačala brez vsakoršne zapreke, da-si je pokojnik dotično polico prvi in jedini krat plačal komaj **osemnaest dni pred svojo smrtjo**.

Izrekajoč jej za to javno zahvalo, priporočam banko „**Slavijo**“ najtopleje slavnemu občinstvu.

V **Ptuji**, dne 7. oktobra 1890.

Elizabeta Oblak.